

## ONIX ja metadata

22.1.2009  
Maarit Huttunen

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Ennakkometadata

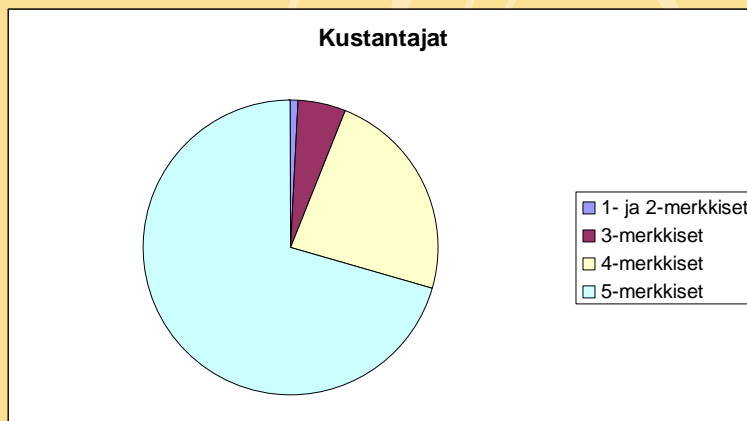
- Kuvailutiedot julkaisusta ennen julkaisun ilmestymistä
- Ajantasainen tieto nopeasti saataville
- Ennakkometadata rikastetaan kansallisbibliografia-tasoisiksi tietueiksi
- Yhteistyö Kirjavälitys Oy:n ja Kansalliskirjaston välillä vuodesta 1992
- Kirjavälitys Oy ennakkoluettelo suurten ja keskisuurten kustantajien julkaisuja (n. 6000/v.) - tiedonsiirto Fennicaan
- Suomen ISBN-keskus ennakkoluettelo pienten ja yksittäisten kustantajien julkaisut suoraan Fennica-tietokantaan (n. 4000/v.)

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Suomen ISBN-keskuksen kustantajarekisteri



KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## ISBN-standardin (ISO 2108-2005) mukaiset metadatan tietoelementit

- Kustantajan tulee toimittaa ISBN-keskukselle ennakkometadatta julkaisusta, kun sille on annettu ISBN-tunnus
- Välineenä ONIX-formaatti tai sen kanssa yhteensopiva formaatti
- ISBN-standardi määrittelee 12 tietoelementtiä, joiden pitäisi sisältyä valmiiseen ennakkotietueeseen

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

2005 Kirjan tie ennakkotiedot.doc (Esikatselu) - Microsoft Word

Tiedosto Muokkaa Näytä Lisää Muotoile Työkalut Taulukko Ikuna Ohje PDF-change Kirjoita kysymys

100%

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Tietoelementti	Kommentti
ISBN	Julkaisun tunnus 13-merkkisessä muodossa
Julkaisumuoto	Koodi, joka ilmaisee tuotteen julkaisuvalineen ja/tai muodon
Nimeke	Julkaisun nimeke sekä mahdollinen alanimeke
Sarja	Sarjan nimeke ja numero, jos julkaisu kuuluu sarjaan
Tekijä	Tekijän/tekijöiden roolin/roolien koodi(t) sekä nimi/nimet
Painos	Painoksen numero (kun se ei ole ensimmäinen), tyyppi ja selitys
Tekstin kieli/kieliet	Käytetään ISO 639-2/B -standardin mukaisia kielikodeja
Kustantajan tuotenimi	Kustantajan tuotenimi, jolla teos on julkaistu
Kustantaja	Henkilö tai organisaatio, joka omistaa kyseisen kustantajan tuotenimen julkaisuhetkellä
Julkaisumaa	Käytetään ISO 3166-1 -standardin mukaisia maakoodeja
Julkaisu-aika	Päivämäärä, jona julkaisu on ensimmäisen kerran ilmestynyt tällä ISBN-tunnuksella. Merkitään ISO 8601 -standardin mukaisessa muodossa (VVVV-KK-PP)
Koko julkaisun ISBN	Koko julkaisun ISBN, jos julkaisu on osa kokonaisuutta.

## ONIX (ONline Information eXchange)

- Kansainvälisiä ONIX-formaatteja hallinnoi EditEur
- <http://www.editeur.org/>
- Sähköinen tiedonsiirtoformaatti
- Tuotetietoa siirretään järjestelmästä toiseen
- Käyttää XML-protokollaa
- ONIX for Books
- ONIX for Serials
- ONIX for Licensing Terms

## ONIX for Books

- Käytössä kirjan bibliografisten ja kaupallisten tietojen välityksessä
- Käytössä versio 2.1
- Versio 3.0 valmistuu keväällä 2009

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Kirja-alan ONIX – suomalainen sovellus

### ONIX-hanke 2007-

- Osapuolina Kansalliskirjasto, Kirjavälitys, kustantajat, kirjakaupat, kirjastot
- Poikkeuksellinen hanke, jossa kaupalliset julkaisualan toimijat yhteistyössä Kansalliskirjaston kanssa
- Suomalainen formaattisovellus, versio 1.0 valmistui 2007-2008
- Sovellukseen on valittu suomalaisen kirja-alan tarvitsemat tiedot ja erityispiirteet

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Kirja-alan ONIX – suomalainen sovellus (2)

### Sisältö:

Osa 1: XML-tuoteviesti

Osa 2: Tuotetietueen sisältö  
ryhmät ja kentät

- pakolliset
- suositeltavat
- vapaaehtoiset

Osa 3: ONIX-formaatin koodilistat

[http://www.kansalliskirjasto.fi/attachments/5IMGKMu  
yi/5AWPFnNTN/Files/CurrentFile/KirjaONIX2-3.pdf](http://www.kansalliskirjasto.fi/attachments/5IMGKMu<br/>yi/5AWPFnNTN/Files/CurrentFile/KirjaONIX2-3.pdf)

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## ONIX-formaatin käyttöönotto

- Tehostaa ja nopeuttaa kirjaan liittyvän tuotetiedon tuottamista
- Tuotetieto tallennetaan vain kerran lähellä julkaisun syntypaikkaa
- Muut toimijat rikastavat tuotetietoa tarpeittensa mukaan
- Helpottaa tuotetiedon ajantasaista ja kattavaa jakelua ja käyttöä eri toimijoiden kesken

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## ONIX-formaatin käyttöönotto (3)

- Tieto välitetään samassa muodossa, jolloin sen käsittely ja käyttö helpottuu
- Tukee kirja-alan tietojärjestelmien kehittämistä
- Yhteinen pohja tiedon esteettömälle siirrolle eri organisaatioiden välillä

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Suomalainen ONIX-keskus

- Kansallinen ONIX-keskus perustettiin keväällä 2008
- Kansalliskirjasto ja Kirjavälitys vastaavat keskuksen toiminnasta yhteistyössä:
  - Tekninen ONIX-ryhmä
  - ONIX-ohjausryhmä
  - KirjaEDI-ryhmä
  - Kansainvälinen ONIX-keskus / EDItEUR-organisaatio

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## ONIX-keskus (2)

- **ONIX-formaatin ylläpito, kehittäminen, ohjeistus ja kouluttaminen**
- **Uusien tietoelementtien ja koodien hakeminen EDItEURilta**
- **Suomalaisen ONIX-sovelluksen päivittäminen uusien kansainvälisten formaattiversioiden kanssa yhteensopivaksi**
- **Tiedotuskampanjaa julkaisualalle jatketaan**
- **MARC – ONIX –konversio (jatkohanke 2009-2010)**

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## ONIX-keskus (3)

- **Tallennuspalvelusta pienemmille kustantajille tuotetietojen ilmoittamiseksi avautuu 2009**
  - **Avoin verkkoalusta kustantajille**
    - **Tuotetietojen ilmoittamiseksi**
  - **Kustantajien oma palvelu**
    - **Salasanan suojaama**
    - **Tuotetietojen selailu**

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Näyte XML-muotoisesta ONIX-tietueesta

```
-<ProductIdentifier>  
  <ProductIDType>15</ProductIDType>  
  <IDTypeName>ISBN-13</IDTypeName>  
  <IDValue>978-951-0-23076-3</IDValue>  
-<ProductIdentifier>  
  <ProductForm>BB</ProductForm>  
-<Series>  
  <PublisherSeriesCode>BESTS</PublisherSeriesCode>  
  <TitleOfSeries>Bestseller</TitleOfSeries>  
</Series>  
-<DistinctiveTitle>Pääkallokehrääjä</Distinctive Title>  
-<Contributor>  
  <ContributorRole>A01</ContributorRole>  
  <PersonName>Remes, Ilkka</PersonName>
```

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET

## Yhteystiedot

<http://www.kansalliskirjasto.fi/julkaisuala/isbn.html>

<http://onixkeskus.fi>

[maarit.huttunen@helsinki.fi](mailto:maarit.huttunen@helsinki.fi)

KANSALLISKIRJASTO



NATIONALBIBLIOTEKET